

Pécsi Ítéltábla

Az ügy száma: Gf.V.40.035/2023/16/II.

Felperes:

felperes1

(cím1)

Alperesek:

alperes1 I. rendű

(cím2)

alperes2 II. rendű

(cím2)

alperes3 III. rendű

(cím2)

A felperes képviselője:

Dr. Hutter Brigitta kamarai jogtanácsos

(cím3)

Nyári és Hutter Ügyvédi Társulás ügyintéző: dr. Nyári Péter ügyvéd

(cím4)

Az alperesek képviselője:

Balás Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Balás Ákos Péter ügyvéd (cím5) I-III. rendű alperesek képviselője

Dr. Eszteri Zoltán Endre ügyvéd (cím6) I.,II. rendű alperesek képviselője

A fellebbezési kérelmet előterjesztő fél:

a felperes 51. sorszám alatt

A per tárgya:

tulajdonjog megállapítása

Az elsőfokú bíróság:

Szekszárdi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

16.G.40.028/2022/50. sorszámú ítélet

Í t é l e t

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az I. és II. rendű alperesnek egyenként 200.000-200.000 (kettőszázezer-kettőszázezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

- [1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint I. és II. rendű alperessel szemben indult több végrehajtási eljárás jelenleg végrehajtól önálló bírósági végrehajtó előtt 277.V.123/2009. szám alatt van folyamatban. A végrehajtási eljárások csatolását megelőzően a 67.V.355/2007. számú végrehajtási eljárásban végrehajtó2 önálló bírósági végrehajtó a 2008. szeptember 9. napján kelt foglalási jegyzőkönyv szerint lefoglalta az I. rendű alperes tulajdonában álló cég1 Zrt. részvényeket 45.000.000 forint névértékben, illetve a II. rendű alperes tulajdonában álló cég1 Zrt. részvényeket 5.000.000 forint névértékben. A foglaláskor az I. rendű alperesnek 450 darab 100.000 forint névértékű, névre szóló törzsrészcvénye, míg a II. rendű alperesnek 50 darab 100.000 forint névértékű névre szóló törzsrészcvénye volt, mely dematerializált részvényeket a cég2 Zrt. ISIN számú azonosítószámon tartott nyilván.
- [2] A 2009. március 10. napján kelt adásvételi szerződéssel az I. rendű alperes a 450 darab, egyenként 100.000 forint névértékű törzsrészcvényét 450.000 forint vételárért egyéb érdekelt1 III. rendű alperesnek, míg a II. rendű alperes az 50 darab, egyenként 100.000 forint névértékű törzsrészcvényeket 50.000 forint vételárért a jelen perben nem álló egyéb érdekelt2 vevőnek értékesítette. E szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indult perben a Szekszárdi Városi Bíróság 27.P.20.663/2010/5. számú ítéletével – melyet a Tolna Megyei Bíróság 2011. január 13. napján jogerőre emelkedett 3.Pf.20.804/2010/3. számú ítéletével helybenhagyott – megállapította, hogy a szerződés érvénytelen. A jogerős ítélettel a bíróság megkeresni rendelte a Tolna Megyei Bíróságot, mint cégbíróságot, hogy a cég1 Zrt. cégadataiban a tagok személyében a 2009. március 10. napját megelőző állapotot jegyezze vissza. Mindeközben további különböző részvény-adásvételi szerződések kötöttek, majd a cég - székhelyváltás folytán - a Fővárosi Bíróságon, mint cégbíróságon került nyilvántartásba.
- [3] A cég1 Zrt. 2010. május 21-én megtartott évi rendes közgyűlése az alaptőke 50.000.000 forintról 520.000 forintra leszállításáról döntött, melyet a társaság kérelmére a Fővárosi Bíróság, mint cégbíróság 2010. június 1. napján kelt végzésével elrendelt. Ugyanezen a közgyűlésen a cég1 Zrt. részvényesei úgy döntöttek, hogy a közgyűlésen megjelent cég3 Kft. ügyvezetőjének nyilatkozatára figyelemmel – az alaptőke leszállítása esetén – az 520.000 forintra leszállított alaptőkét 4.480.000 forint névértékű új részvény jegyzésével 5.000.000 forintra pótolják és miután a részvényesek új részvényjegyzési jogukkal élni nem kívántak, az cég3 Kft. 448 darab, egyenként 10.000 forint névértékű dematerializált törzsrészcvényt jegyez 53-tól 500 sorszámgig. A Fővárosi Bíróság, mint cégbíróság ezt követően a 2011. január 14. napján kelt végzésével az 500 darab 100.000 forint/darab névértékű törzsrészcvényt a cégjegyzékből törölte, és 2011. január 14. napjával 500 darab 10.000 forint/darab névértékű dematerializált törzsrészcvényt jegyzett be. A korábban meglévő ISIN számú azonosító számon nyilvántartott dematerializált névre szóló törzsrészcvényekre vonatkozó okiratot a cég2 Zrt. „2011. március 18. ÉRVÉNYTELEN” felülbélyegzéssel látta el, továbbá a dematerializált értékpapír törzsadatait tartalmazó nyilvántartásban 2011. március 18. napjával rögzítést nyert a törlés napja, illetve azon kitétel, mely szerint a „törlés megszűnés miatt”. A fentiekben részletezett 500 darab egyenként 10.000 forint névértékű részvény tulajdonosa a III. rendű alperes, azok ISIN azonosítója: szám.

- [4] végrehajtótól önálló bírósági végrehajtó a 2021. október 22. napján kelt 277.V.123/2009/668. sorszámú ingó árverési hirdetménnyel 2021. október 22-től 2022. január 21-ig terjedő időszakot árverési szakaszonként megjelölve a cég1 Zrt. lefoglalt 500 darab 100.000 forint/darab névértékű részvényét árverésre bocsátotta azzal, hogy az árverésre került ingóság megjelölése az ingó árverési hirdetményben a következő volt: cég1 Zrt. részvény, 500 darab, névértéke: 100.000 forint/darab; becsérték: 50.000.000 forint. A felperes az ingó árverési hirdetményben megjelölt 5.000.000 forint előleget megfizette, majd az árverés első szakaszában, 2021. december 7. napján a legalacsonyabb vételi ajánlatot 37.500.000 forint összegben megtette, majd még aznap további 32.500.000 forintot, árverési vételár címén a végrehajtó által megjelölt számlára átutalta. A végrehajtó az ingó árverési jegyzőkönyvet nem állította ki, ezért azt a felperes nem tudta aláírni, és a végrehajtó a felperes által megfizetett összeget visszautalta. A végrehajtó intézkedésével szemben a III. rendű alperes, mint egyéb érdekelt végrehajtási kifogást - vitatva az árverési hirdetmény jogszerűségét - terjesztett elő, melyet a Dunaújvárosi Járásbíróság – nem jogerős – 0703-10.Vh.692/2021/22. számú végzésével elutasított.
- [5] A felperes pontosított keresetében kérte a végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (Vht.) 127.§ (1) bekezdése alapján annak megállapítását, hogy 2021. december 7. napjával árverési vétel jogcímén a cég1 Zrt. részvényei 100%-ának tulajdonosa, kérte továbbá annak megállapítását, hogy a megszerzett cég1 Zrt. részvények 100%-a 500 darab egyenként 100.000 forint értékű részvénynek felel meg, másodlagosan annak megállapítását, hogy – „jogutód részvényekre tekintettel” – a megszerzett cég1 Zrt. részvények 100%-a a jelenleg bejegyzett 500 darab 10.000 forint/db értékű részvény. Kérte a cégbíróság megkeresését a változásbejegyzési eljárás lefolytatása, „tulajdonjoga bejegyzése”, a cég1 Zrt. cégkivonatára 35/3-35/11 rovatba bejegyzett foglalatok törlése iránt. Mindezek türéseire kérte az alpereseket kötelezni. Keresete ténybeli alapjaként előadta, árverési vétel jogcímén megszerezte a cég1 Zrt. végrehajtó által lefoglalt részvényei tulajdonjogát azzal, hogy mint egyedüli vételi ajánlatot tevő, a vételárát befizette a végrehajtó számlájára. Utalt arra, hogy a foglalás ténye ellenére került sor a részvények adásvételére, ezen adásvételi szerződés érvénytelenségét jogerős bírósági ítélet megállapította és elrendelte az eredeti állapot helyreállítását, amit a cégbíróság nem hajtott végre. Az érvénytelen adásvételi szerződésre tekintettel a tőke leszállítást olyan tulajdonosok hajtották végre, akik szintén érvénytelen adásvételi szerződéssel szereztek meg a tulajdonjogot, erre tekintettel az is érvénytelen. Emellett álláspontja szerint annak sincs jelentősége, hogy az 500 darab egyenként 100.000 forint névértékű lefoglalt részvény érvénytelenítésére sor került, az nem egyenlő ugyanis a törléssel, így az eredeti állapot helyreállítására lehetőség van.
- [6] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Kifejtette, a cég1 Zrt. a cégnyilvántartás és a dematerizált részvények nyilvántartása szerint is 500 darab egyenként 10.000 forintnyi névértékű részvennyel rendelkezik, melyből 448 darab új részvényjegyzés folytán keletkezett, azt az cég3 Kft. jegyezte. Új részvények soha nem képezhették a végrehajtói lefoglalás tárgyát, az eredetileg lefoglalt részvények az árverés elrendelésekor már nem léteztek, így az árverés kitűzésének nem lett volna helye. Utalt arra, hogy az árverési vétel jogcímén történő tulajdonszerzéshez további végrehajtási aktusok szükségesek, amelyek nem történtek meg, az árverési jegyzőkönyvet a végrehajtó nem állította ki, azt a felperes nem írta alá, az árverési vétel címén átutalt összeg visszautalásra került. A végrehajtási árveréssel kapcsolatos tulajdonszerzés tekintetében álláspontja szerint a végrehajtónak kell az eljárást lefolytatnia.
- [7] Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével a keresetet elutasította. Kifejtette, elsődlegesen abban a kérdésben szükséges állást foglalni, hogy pontosan mi volt a kitűzött végrehajtási árverés tárgya és azon az árverési vevő tulajdonjogot szerezhett-e vagy sem.

Utalt a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 5:14.§ (1) és (2) bekezdésére, mely szerint a tulajdonjog tárgya valamely birtokba vehető tárgy lehet, ezt az értékpapírokra is alkalmazni kell. Tényként megállapította, hogy 2008. szeptember 9-én az eljáró végrehajtó az I. rendű alperes 450 darab, míg a II. rendű alperes 50 darab, egyenként 100.000 forint névértékű törzsrészcsevényét foglalta le. A lefoglalás ellenére a részvények többszöri értékesítésére került sor. Kétségtelen, hogy jogerős ítélet állapította meg az elsőként megkötött adásvételi szerződés érvénytelenségét és elrendelte az eredeti állapot helyreállítását, amire nem került sor. A lefoglalás ellenére 2010-ben alaptőke leszállításra került sor, amit a Fővárosi Bíróság, mint cégbíróság rendelt el. Ennek eredményeként törlésre került a lefoglalt 500 darab egyenként 100.000 forint névértékű részvény, és 500 darab egyenként 10.000 forint névértékű dematerizált törzsrészcsevény bejegyzése történt meg, a részvények nyilvántartását végző cég2 Zrt. a korábban nyilvántartott törzsrészcsevényekre „érvénytelen” felülbélyegzést tett, és bejegyezte, hogy „törlés megszűnés miatt.” Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a lefoglalt részvényeknek nem csak az érvénytelenítése történt meg, hanem a nyilvántartásból törlése is. Az árverési hirdetményben rögzített cég1 Zrt. 500 darab egyenként 100.000 forint névértékű részvény az árverés időpontjában tehát nem létezett. Az árverési hirdetmény közzétételekor és a felperes licitálásakor meglévő részvényösszeg nem azonos azzal, amely a foglalási jegyzőkönyvben szerepel. Nem létező részvények tulajdonjogát a felperes árverési értékesítés útján tehát nem szerezhette meg, így nem foghat helyt azon kereseti kérelme sem, amely annak megállapítására irányult, hogy megszerezte a cég1 Zrt. 500 darab egyenként 10.000 forint névértékű részvényei 100%-át. Utalt arra, természetesen köti az eljáró bíróságot az a korábbi jogerős ítéleti megállapítás, mely szerint a 2010. március 10. napján kelt részvényadásvételi szerződés érvénytelen, azonban ennek a körülménynek az árverési vevő szempontjából nincs jelentősége azon oknál fogva, hogy az árverés időpontjában a végrehajtási árverés tárgyat képező darabszámú és névértékű dematerizált részvények nem léteztek, azok törlésre kerültek.

[8] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést. Elsődlegesen kérte annak anyagi jogi felülbírlata körében a megváltoztatását és a keresetnek helyt adást, másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára kérte utasítani. Az elsődleges fellebbezési kérelme kapcsán megsértett jogszabályhelyként a Vht. 127.§ (1) bekezdését, Ptk.6:88.§ (1) bekezdését, a 2011. évi CLXI. törvény 2. § (1) bekezdését, a tőkepiacról szóló 2001. évi CXX. törvény (Tptv.) 7-8. §-át jelölte meg, másodlagos fellebbezési kérelme kapcsán megsértett jogszabályhelyként a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 346.§ (4) és (5) bekezdését, a Pp. 341. § (1) bekezdését jelölte meg. Kifejtette, az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás hiányos, nem rögzíti a részvények foglalásával kapcsolatos jegyzőkönyvi megállapításokat, a részvényfoglalás darabszám megjelölésével, becsérték meghatározásával történt. A tényállásból kimaradtak a részvények foglalását követő adásvétellel kapcsolatos tényadatok, illetve az, hogy a tőkeleszállításról olyan személyek döntöttek, akik a foglalás tényére és a Tolna Megyei Bíróság jogerős ítéletére tekintettel a részvények tulajdonjogával nem rendelkeztek. Hiányos az a ténymegállapítás is, mely a Fővárosi Bíróság, mint cégbíróság tőke leszállításával kapcsolatos, a cégbíróság végzéséből ugyanis kitűnik, hogy a feltételes tőkeleszállítási folyamat részvénycsere útján történt és az 500 darab egyenként 100.000 forint névértékű részvény helyébe lépett az 500 darab egyenként 10.000 forint névértékű részvény. Kérte a részvények sorszáma megjelölése mellőzését hivatkozva a Tptv. 7.§ (3) bekezdésére, mely szerint a dematerizált értékpapír olyan névre szóló értékpapír, amelynek nincs sorszáma, az azonosításhoz szükséges adatokat az értékpapírszámla tartalmazza.

[9] Álláspontja szerint eljárási szabályt sértett az elsőfokú bíróság, amikor a tényállási elemeket és a jogi indokolást nem különítette el, a jogi indokolás ugyanis ténymegállapításokat is

tartalmaz. Kérte mellőzni továbbá az ítélet indokolásából annak megállapítását, hogy a végrehajtó ingó árverési jegyzőkönyvet nem állított ki, a bíróság a jelen eljárásban nem ítélt meg ugyanis az árverés jogszerűségét, nem vonhatja el ezzel a végrehajtási eljárás során illetékes járásbíróság hatáskörét. Az elsőfokú bíróság hivatalból az általa hivatkozott szerződések semmisségét nem állapította meg, azzal kapcsolatban jogi érvelést sem rögzített, márpedig hivatalból is észlelnie kellett volna a semmisségi ok fennállását, bár arra a felperes hivatkozott. Az elsőfokú bíróság nem indokolta meg miért hagyta figyelmen kívül a kereseti kérelmek elbírálása során a semmisség hivatalból történő észlelését, az ítélt dologra vonatkozó eljárási és anyagi jogszabályokat, illetve a Tptv. szabályait. Kiemelte, hogy a foglалás ténye folytán fennállt az elidegenítési- és terhelési tilalom a részvényadásvételi szerződések megkötésekor, a feltételes tőkeleszállításról ezért olyan személyek döntöttek, akik a részvények tulajdonjogával nem rendelkeztek. A cégbíróság valóban nem intézkedett az eredeti állapot helyreállításáról, azonban kétségtelen tény, hogy a jogerős ítéleti rendelkezés miatt minden további jogszerzés és a részvényekkel való jogosultság nélküli rendelkezés semmis. Téves az elsőfokú bíróságnak az a megállapítása is, hogy az árverési vevő szempontjából mindezeknek nincs jelentősége, a felperes tulajdoni igénye a részvények mögötti tulajdonjog megállapítására irányul.

- [10] Az elsőfokú bíróság megsértette az értékpapírok jogi fogalmára és tartalmára vonatkozó rendelkezéseket is, a cégnyilvántartás és a cég2 Zrt. nyilvántartása nem konstitutív, hanem pusztán deklaratív hatállyal bírnak, azaz önmagukban tulajdonjogot nem keletkeztetnek, főként nem szüntetnek meg. Az elsőfokú bíróság által hivatkozott érvénytelenítés nem a részvények érvénytelenítésére vonatkozik, hanem az arról kiállított okiratra a Tptv. 7.§ és 8.§ szabályaira tekintettel. Utalt arra, a jelen esetben a cég2 Zrt. a korábbi törzsrészvények egyidejű törlésével egyidejűleg nyilvántartásra befogadta a cég1 Zrt. által kibocsátott részvényeket, ez esetben úgynevezett jogutód részvényekről van szó, melyekre ugyanúgy vonatkoznak a jogelőd részvények terhei, osztják a jogelőd részvények sorsát.
- [11] Az elsőfokú ítéletben az elsődleges kereset elutasításától nem különül el a másodlagos kereseti kérelem elbírálásának kérdése, a másodlagos kereseti kérelem tekintetében az ítélet érdemi jogi indokolást nem tartalmaz, tényállást nem állapít meg.
- [12] Az alperesek érdemi ellenkérelmet nem terjesztettek elő, I. és II. rendű alperes a másodfokú tárgyaláson tett nyilatkozatában az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.
- [13] A fellebbezés nem megalapozott.
- [14] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által – egyebekben helyesen – megállapított tényállást a másodfokú eljárásban beszerzett iratok alapján az alábbiakkal egészíti ki:
- [15] A felperes végrehajtó1 önálló bírósági végrehajtó intézkedésével szemben 2021. december 22. napján kelt végrehajtási kifogást terjesztett elő. Kifogásában a végrehajtó jogszabálysértő intézkedéseként a következőket jelölte meg: 1. a végrehajtó törvényi határidőben elmulasztotta az árverési jegyzőkönyv aláírására a felhívást megküldeni és nem állította ki az árverési jegyzőkönyvet, 2. a végrehajtó értékelhető jogi indok nélkül utalta vissza az árverési vételárelőleg feletti résznek megfelelő összeget az árverés eredményes lezárultát követően. (Gf.V.40.035/2023/8/3.) végrehajtó1 önálló bírósági végrehajtó 2022. január 11. napján terjesztette be a felperes végrehajtási kifogását a Dunaújvárosi Járásbíróságra. A Dunaújvárosi Járásbíróság a 2022. január 10. napján kelt 0703-10.Vh.692/2021/5. számú végzésével a végrehajtási eljárást felfüggesztette, a végrehajtási kifogás jogerős elbírálása még nem történt meg.
- [16] A másodfokú bíróság a Pp. 370. § (1) bekezdése értelmében az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között bírálhatta felül. A felperes a fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését is kérte, bár ezt

másodlagos fellebbezési kérelemként jelölte meg, a másodfokú bíróságnak azonban a Pp. 383. § (1) bekezdése folytán ezt a kérelmet kellett elsődlegesen vizsgálnia, ha ugyanis hatályon kívül helyezésre alapot adó ok fennáll, az ítélet érdemi felülbírálatára nincs lehetőség.

- [17] A felperes az ítélet hatályon kívül helyezését két okból kérte, elsődlegesen a Pp. 380.§ a) pontja – helyesen c) pontja – alapján arra hivatkozva, hogy az ítélet olyan orvosolhatatlan formai hiányosságban szenved, amely miatt érdemi felülbírálatra alkalmatlan. A felperes az elsőfokú bíróság döntését azért tartotta jogszabálysértőnek, mert nem állapítható meg, hogy döntött-e a másodlagos kereseti kérelem kérdésében, illetve abban, hogy a jelenleg a cég2 Zrt. nyilvántartásában szereplő részvények „jogutód részvények”-e. Az elsőfokú bíróság az ítélet rendelkező részében a keresetet elutasította, tehát rendelkezett a kereset egészéről, és a döntését meg is indokolta. Az elsőfokú bíróság – ahogy azt az ítéletének a [45] bekezdésében rögzítette – azért utasította el a másodlagos keresetet, mert álláspontja szerint a felperes nem szerezte meg a részvényeket, ezért a másodlagos keresetet már nem kellett vizsgálnia. Az elsőfokú bíróság nem sértette meg a felperes által hivatkozott eljárási szabályt.
- [18] A felperes másodlagosan a Pp. 381. § alapján arra hivatkozva kérte az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, hogy az elsőfokú bíróság megsértette a Pp. 346. § (4) és (5) bekezdését, mert nem indokolta meg, miért hagyta figyelmen kívül a kereseti kérelmek elbírálása során a semmisség hivatalból történő észlelésére hivatkozást, az ítélt dologra vonatkozó eljárásjogi és anyagi jogi szabályokat, a tőkepiaci törvény perbeli tényállásához kapcsolódó szabályait. Álláspontja szerint e mulasztások lényeges eljárási szabálysértések, amelyek az ügy érdemi eldöntésére kihatottak.
- [19] Az elsőfokú bíróság nem sértette meg a hivatkozott jogszabályi rendelkezést. Érdemi döntésében arra a következtetésre jutott, hogy a felperes nem szerezte meg a cég1 Zrt. 500 darab 100.000 forint névértékű részvényét, mégpedig azért, mert azok a részvények nem léteztek az árverés időpontjában és az ítélet [44.] bekezdésében utalt arra, hogy „a jelen ügyben eljáró bíróság sem vitatja azon korábbi ítéleti megállapítást, mely szerint a 2010. március 10. napján kelt részvény-adásvételi szerződés érvénytelen volt, azonban álláspontja szerint ennek a körülménynek az árverési vevő szempontjából nincs jelentősége atekintetben, hogy a fentebb kifejtetek szerint az adott napon, az ott megjelölt részvények tekintetében tulajdonjogot nem szerezhettek, azon oknál fogva, hogy ezen időpontban a végrehajtási árverés tárgyát képező névértékű és darabszámú dematerizált részvények nem léteztek, azok már korábban - ismét hangsúlyozva bármely okból - törlésre kerültek.” Az elsőfokú bíróság megindokolta tehát azt, miért nem vizsgálta a keresetben felhozott jogi érveléseket, miért nem értékelte az ítélt dologra, a szerződések semmisségére előterjesztett felperesi hivatkozást. A fentiekre tekintettel az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére nem volt ok, ezért azt a másodfokú bíróság érdemben bírálta felül.
- [20] Az érdemi elbírálás keretében a másodfokú bíróságnak először a Pp. 172.§ (3) bekezdése alapján a felperes megállapítási keresete feltételeinek fennállását kellett vizsgálnia.
- [21] A Pp. 172. § (3) bekezdése szerint valamely jog vagy jogviszony fennállásának vagy fenn nem állásának megállapítása iránt akkor terjeszthető elő kereseti kérelem, ha a kért megállapítás a felperes jogainak az alperessel szemben való megóvása érdekében szükséges, és a jogviszony természeténél fogva vagy a kötelezettség lejártának hiányában vagy valamely más okból marasztalás nem kérhető. A bíróság e törvényes feltétele fennállását hivatalból vizsgálja.
- [22] A megállapítási kereset megindításának két együttes feltétele van, egyrészt szükséges, hogy a megállapítás a felperes jogainak védelméhez szükséges legyen (a jogvédelem más módon nem lehetséges), másrészt a felperes teljesítést valamely okból ne kérhessen. E feltételeket a bíróságnak hivatalból kell vizsgálnia. A Kúria a BH2024. 13. szám alatt közzétett döntésében

rámutatott arra, hogy a megállapítási kereseti kérelem perrendtartásban szabályozott eljárásjogi feltételekhez kötése olyan főszabály, amely nem minden érvényesített jogra vonatkozik. Ha az alanyi jogot tételező anyagi jogszabály az alanyi jog megnyílása esetén érvényesíthető igényt bíróság általi megállapításban határozza meg, az alperessel szemben támasztható anyagi jogi igény maga a megállapítás, akkor a perrendtartás által a megállapítási kereseti kérelemre általánosságban meghatározott (eljárásjogi) feltételek nem érvényesülnek. Ezek az anyagi jogszabályi rendelkezések kivételek, amelyek az orvosolni kért jogsértés jellegéből adódnak, mert a bíróság által tett megállapítás véglegesen rendezi a felek közötti jogvitát. Ilyen például a személyiségi jogában megsértett személy önálló polgári jogi igényként kérheti a jogsértés megtörténtének megállapítását. E kivételektől eltekintve azonban a megállapítási kereseti kérelem eljárásjogi korlátozása a perek jogalkotó általi szűrését jelenti, ha nem maga az anyagi jogszabály biztosítja a megállapításra irányuló igény érvényesíthetőségét, akkor arra csak az eljárásjog által meghatározott feltételek teljesítése esetén van lehetőség.

- [23] A megállapítási kereset feltételei fennállásának vizsgálatakor a bíróságnak először azt kell eldöntenie, hogy anyagi jogszabály biztosítja-e a megállapítási kereset előterjesztését vagy a fél döntése, hogy a kereseti kérelem fajtái közül alanyi joga érvényesítésére ezt a módot választja. A másodfokú bíróságnak nem sui generis megállapítási kereset érvényesítése esetén hivatalból – a fellebbezés tartalma által meghatározott felülbírálati jogkör korlátaiktól függetlenül – kell vizsgálnia a megállapítási kereset törvényes feltételeinek fennállását.
- [24] A jelen perben a felperes nem sui generis megállapítási kereseteket terjesztett elő, erre tekintettel a Pp. 172. § (3) bekezdése szerinti feltételek fennállását vizsgálni kell. Az első kereset arra irányul, állapítsa meg a bíróság a Vht. 127.§ (1) bekezdése alapján a felperes 2021. december 7. napjával árverési vétel jogcímén a cég1 Kereskedelmi és Szolgáltató Zrt. részvényei 100%-ának a tulajdonosa. E megállapítási kereset kapcsán először azt kellett vizsgálni fennáll-e a jogvédelem alperesekkel szembeni szükségessége. A felperes által megjelölt védendő anyagi (alanyi) joga – tulajdonjoga – alperesekkel szembeni megóvásához nincs szükség e kereset előterjesztésére, mert az eljáró önálló bírósági végrehajtó intézkedésével szemben a felperes által benyújtott kifogás elbírálásával a Dunaújvárosi Járásbíróság dönt arról, hogy a végrehajtó az árverési jegyzőkönyvet köteles-e kiállítani, illetve jogszabályba ütközik-e a vételár visszautalása. Ha a járásbíróság a kifogásnak helytad, a felperes a Vht. szabályai szerinti módon tudja igazolni, hogy az árverésre bocsátott részvényeket megszerezte, tehát a végrehajtási eljárásban előterjesztett végrehajtási kifogás a felperes által megjelölt alanyi joga megóvását biztosítja, nincs szükség a megállapítási per megindítására a jogai megóvása érdekében.
- [25] A felperes másik megállapítási keresete eshetőleges kereset, elsődlegesen azt kérte, a bíróság állapítsa meg, hogy a cég1 Kereskedelmi és Szolgáltató Zrt. részvényei 100%-a 500 darab 100.000 forint névértékű részvényt takar, másodlagosan pedig azt, hogy ez a 100%-os részvénycsomag 500 darab 10.000 forint névértékű részvényt takar, és mindezek alapján kérte megkeresni a cégbíróságot. Ezek a megállapítások csak akkor lehetnek szükségesek a felperes joga megóvásához, ha az árverésre bocsátott részvények tulajdonjogát megszerezte. A felperes végrehajtási kifogása jogerős elbírálásáig a jogvédelmi helyzet szükségessége nem áll fenn, ezért e megállapítások iránti igények sem érvényesíthetők perben.
- [26] A felperes további megállapítási keresete arra irányult, a bíróság állapítsa meg, hogy a cég1 Kereskedelmi és Szolgáltató Zrt. cégjegyzékében 35/3, 35/11 rovatba bejegyzett foglalások az árverésen történő értékesítéssel megszűntek. E megállapítás sem szükséges a felperes jogainak alperesekkel szembeni megóvásához. A Ctv. 26.§ (7) bekezdése szerint ugyanis a cég tagja vagyoni részesedése lefoglalásának megszűnését (pl. ha a foglалás alól a vagyoni részesedést feloldották, a követelést végrehajtás során kielégítették, vagy az üzletrészt

értékesítették) a bírósági végrehajtó vagy a végrehajtást foganatosító egyéb hatóság, illetve (pl. ha a végrehajtást megszüntették) a bíróság vagy a közigazgatási szerv közli elektronikus úton a cégbírósággal. Nem szükséges a felperes joga alperesekkel szembeni megóvásához bíróság ítéleti megállapítása, a végrehajtási eljárás keretében az önálló bírósági végrehajtó fogja közölni a cégbírósággal a részvények lefoglalásának megszűnését.

- [27] A megállapítási keresetek egyikénél sem áll fenn az a törvényi feltétel, hogy a felperes által megjelölt joga alperesekkel szembeni megóvása érdekében szükséges a kért megállapítás. Ezen indokokra tekintettel a keresetek érdemben nem vizsgálhatók, ezért mellőzi a másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet jogi indokolást tartalmazó részét, és a kereset elutasítását az előbb ismertettekkel indokolja.
- [28] A másodfokú bíróság a fent módosított indokok alapján az elsőfokú bíróság érdemben helyes, keresetet elutasító ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.
- [29] Az eredménytelenül fellebbező felperest a másodfokú bíróság a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján kötelezte az I. és II. rendű alperes javára perköltség megfizetésére. Az alperesek ugyan fellebbezési ellenkérelmet határidőben nem terjesztettek elő, de az I. és a II. rendű alperes jogi képviselője a tárgyaláson megjelent, erre tekintettel a másodfokú bíróság a felperest a tárgyaláson való megjelenéssel felmerült, felszámított ügyvédi munkadíj megfizetésére kötelezte a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdésére figyelemmel.

Pécs, 2024. február 29.

Dr. Zóka Ferenc s.k. a tanács elnöke, dr. Berki Csilla s.k. előadó bíró, dr. Hrubai Adrienn s.k. bíró